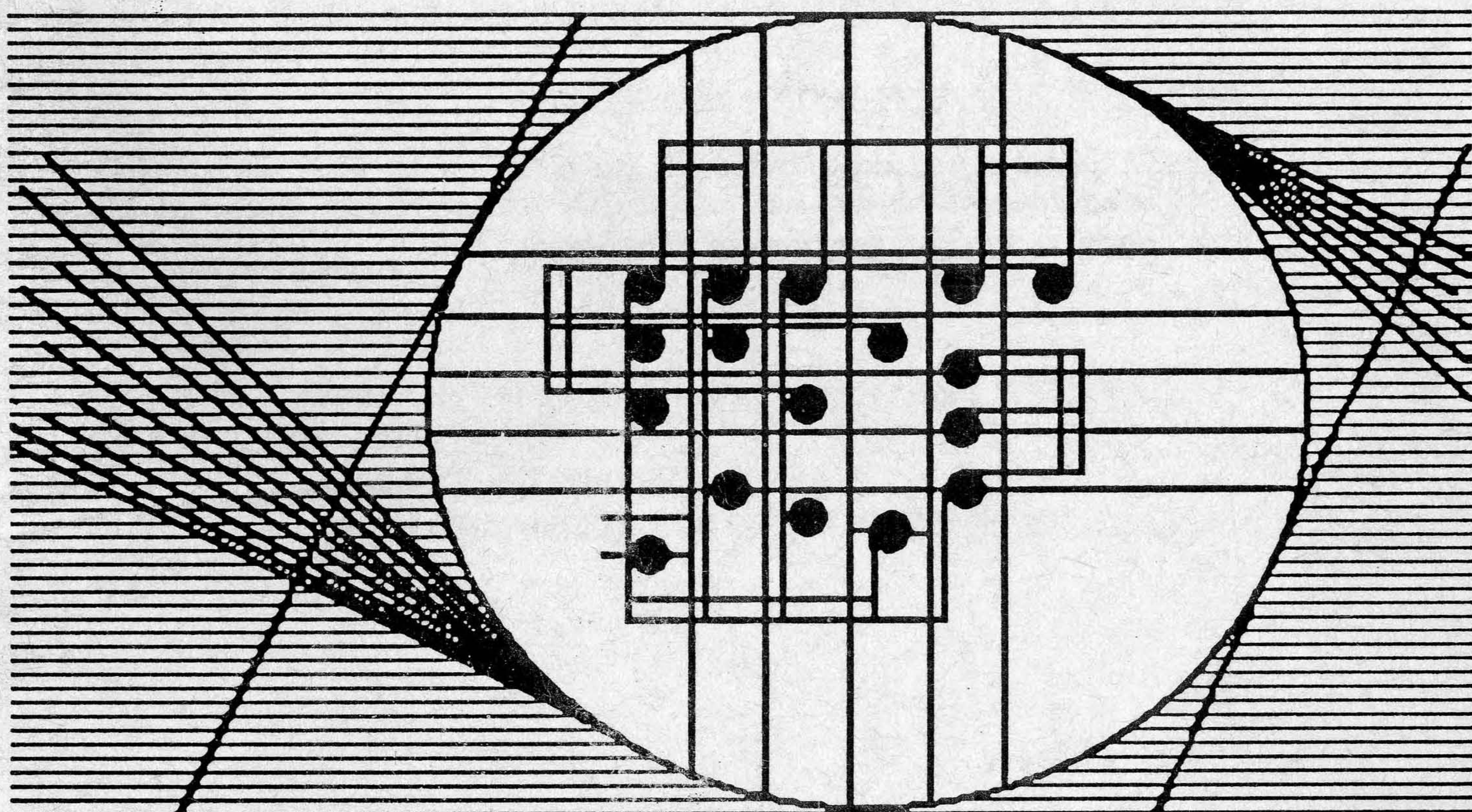

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟ ΩΔΕΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΑΠΟ ΤΟ 1926

**ΜΟΥΣΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ
ΕΚΔΟΣΗ**

ΘΕΜΑΤΑ: INVENTION

Η ΦΟΡΜΑ ΚΑΙ ΤΟ STYLE ΣΤΗ ΜΟΥΣΙΚΗ ΕΚΤΕΛΕΣΗ
Ο Ο. MESSIAEN ΚΑΙ ΟΙ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΤΟΥ
ΣΥΝΘΕΣΗΣ
ΝΤΜΙΤΡΙ ΣΟΣΤΑΚΟΒΙΤΣ: ΜΙΑ ΘΕΩΡΗΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΤΟΥ
Η ΦΥΣΙΚΗ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ
ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΕΣ
Η ΤΕΛΕΙΑ ΕΞΑΣΚΗΣΗ ΤΩΝ ΔΑΚΤΥΛΩΝ
ΕΡΕΥΝΕΣ - ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

ΤΕΥΧΟΣ 1 - ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1989

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ε. ΓΚΑΪΤΑΤΖΗ, Ε. ΚΕΠΕΣΙΔΟΥ: INVENTION	5
Δ. ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗΣ: Η ΦΟΡΜΑ ΚΑΙ ΤΟ STYLE ΣΤΗ ΜΟΥΣΙΚΗ ΕΚΤΕΛΕΣΗ	9
Δ. ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗΣ: Ο Ο.ΜΕΣΣΙΑΕΝ ΚΑΙ ΟΙ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΤΗΣ ΜΟΥ- ΣΙΚΗΣ ΤΟΥ ΣΥΝΘΕΣΗΣ	14
Μ. ΒΕΚΙΑΡΗΣ: Ν. ΣΟΣΤΑΚΟΒΙΤΣ: ΜΙΑ ΘΕΩΡΗΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΤΟΥ	18
Γ. ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗΣ: Η ΦΥΣΙΚΗ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ	24
Λ. ΧΑΤΖΗΛΕΟΝΤΙΑΔΗΣ: ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΙ ΥΠΟ- ΛΟΓΙΣΤΕΣ	31
Η. ΧΡΥΣΟΧΟΪΔΗΣ: Η ΤΕΛΕΙΑ ΕΞΑΣΚΗΣΗ ΤΩΝ ΔΑΚΤΥΛΩΝ . ΠΡΟΣΕΧΕΙΣ ΕΡΕΥΝΕΣ	35
ΠΡΟΣΕΧΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	41
Α. ΛΕΟΝΤΑΡΙΔΗ: ΘΑΛΑΣΣΑΚΙ (ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΓΙΑ ΚΙΘΑΡΑ) ... ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ	42
	43
	45

Η ΤΕΛΕΙΑ ΕΞΑΣΚΗΣΗ ΤΩΝ ΔΑΚΤΥΛΩΝ ΣΤΟΥΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΥΣ (ΜΕ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟ ΤΗ ΜΗ ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ ΤΟΥ ΙΔΙΟΥ ΔΑΚΤΥΛΟΥ ΣΕ ΚΑΘΕ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟ) ΜΕ ΤΗΝ ΠΡΟ·Υ·ΠΟΘΕΣΗ ΟΤΙ ΒΡΙΣΚΟΝΤΑΙ ΣΕ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΗ ΘΕΣΗ

ΗΛΙΑΣ ΧΡΥΣΟΧΟ·Ι·ΔΗΣ: Σπουδαστής αντίστιξης και πιάνου του Μακεδονικού Ωδείου

Ο συντάκτης του παρόντος κειμένου και πίνακα θα ήθελε από την αρχή να δηλώσει σχετικά με την επιλογή της επικεφαλίδας και ιδιαίτερα με το χαρακτηρισμό «ΤΕΛΕΙΑ» ότι: αν το περιεχόμενο του πίνακα και του κειμένου, που τον συνοδεύει, αποδειχθεί ότι δικαιολογεί την επιλογή της επικεφαλίδας, τότε θα είναι ικανοποιημένος από την ορθότητα της επιλογής του αυτής· αν όμως αποδειχθεί το αντίθετο, τότε δεν θα έχει λόγο να μην είναι ικανοποιημένος, εφόσον η επικεφαλίδα, έστω και λανθασμένα επιλεγμένη, προσελκύσει την προσοχή και το ενδιαφέρον ακόμα και ενός υποψήφιου αναγνώστη των όσων ακολουθούν και τον οδηγήσει στη δεύτερη αυτή διαπίστωση. Και αυτό θα συμβεί γιατί σκοπός του συντάκτη δεν είναι τόσο η κατάθεση στη δημόσια κρίση μιας ακόμη μέθόδου εξάσκησης των δακτύλων, όσο η πρόκληση ή η υποδαύλιση του ενδιαφέροντος των ενασχολούμενων με την εκτέλεση ενός ή περισσότερων μουσικών οργάνων σε καθαρά τεχνικής φύσης θέματα του εκτελεστή με στόχο τη βελτίωση της τεχνικής τους πάνω στο ή στα μουσικά όργανα που εκτελούν και με τελικό στόχο τη βελτίωση της ίδιας της μουσικής πράξης - εκτέλεσης, δηλαδή της απόδοσης του μουσικού έργου και της ιδέας που αυτό εκφράζει, στον τελικό αποδέκτη του, δηλαδή στο ακροατήριο μιας συναυλίας ή ενός υποκατάστατού της και κατ' επέκταση σε όλη την Ανθρωπότητα.

Ο συντάκτης θα ήθελε ακόμα να δηλώσει ότι στο βαθμό που οι συνθήκες της μουσικής και όχι μόνο αυτής πραγματικότητας στη χώρα όπου ζει του επιτρέπουν τη γνώση και την πρόσβαση στη διεθνή βιβλιογραφία για τα συγκεκριμένα αυτά θέματα, δεν έχει υπ' όψη του να υπάρχουν ανάλογες εργασίες στη μορφή τουλάχιστον με την οποία η εργασία αυτή δημοσιεύεται* γι' αυτό και τολμά την έκθεσή της στη δημόσια κρίση.

Φιλοδοξία του συντάκτη είναι να διαβάσουν και γενικότερα να έρθουν σε επαφή με την παρούσα εργασία όσο το δυνατό περισσότεροι για να την κατανοήσουν και να την κάνουν ολοκληρωτικά δική τους όσο το δυνατό λιγότεροι και ευχή του να αντιμετωπίσει η εργασία του όχι την παθητική αποδοχή αλλά την γόνιμη κριτική ή ακόμα και την αιτολογημένη με επιχειρήματα απόρριψη αυτών, στους οποίους απευθύνεται.

*Σημ. του Εκδότη: εδώ δημοσιεύεται ένα μέρος - το κυριότερο- της εργασίας.

		A					B		
		a	b	δ	δ	ε	a	b	γ
I		1	2	3	4	5	•••••		
II		1 2	2 1	3 1	4 1	5 1	•••••	Ω••••	•••••
		1 3	2 3	3 2	4 2	5 2			
		1 4	2 4	3 4	4 3	5 3			
		1 5	2 5	3 5	4 5	5 4			
III	a	1 2 3	2 1 3	3 1 2	4 1 2	5 1 2	•••••	Ω••••	•••••
		1 2 4	2 1 4	3 1 4	4 1 3	5 1 3			
		1 2 5	2 1 5	3 1 5	4 1 5	5 1 4			
	b	1 3 2	2 3 1	3 2 1	4 2 1	5 2 1			
		1 3 4	2 3 4	3 2 4	4 2 3	5 2 3			
		1 3 5	2 3 5	3 2 5	4 2 5	5 2 4			
	δ	1 4 2	2 4 1	3 4 1	4 3 1	5 3 1			
		1 4 3	2 4 3	3 4 2	4 3 2	5 3 2			
		1 4 5	2 4 5	3 4 5	4 3 5	5 3 4			
	ε	1 5 2	2 5 1	3 5 1	4 5 1	5 4 1			
		1 5 3	2 5 3	3 5 2	4 5 2	5 4 2			
		1 5 4	2 5 4	3 5 4	4 5 3	5 4 3			
IV	a	1 2 3 4	2 1 3 4	3 1 2 4	4 1 2 3	5 1 2 3	•••••	Ω••••	•••••
		1 2 3 5	2 1 3 5	3 1 2 5	4 1 2 5	5 1 2 4			
		1 2 4 3	2 1 4 3	3 1 4 2	4 1 3 2	5 1 3 2			
		1 2 4 5	2 1 4 5	3 1 4 5	4 1 3 5	5 1 3 4			
		1 2 5 3	2 1 5 3	3 1 5 2	4 1 5 2	5 1 4 2			
		1 2 5 4	2 1 5 4	3 1 5 4	4 1 5 3	5 1 4 3			
	b	1 3 2 4	2 3 1 4	3 2 1 4	4 2 1 3	5 2 1 3			
		1 3 2 5	2 3 1 5	3 2 1 5	4 2 1 5	5 2 1 4			
		1 3 4 2	2 3 4 1	3 2 4 1	4 2 3 1	5 2 3 1			
		1 3 4 5	2 3 4 5	3 2 4 5	4 2 3 5	5 2 3 4			
		1 3 5 2	2 3 5 1	3 2 5 1	4 2 5 1	5 2 4 1			
		1 3 5 4	2 3 5 4	3 2 5 4	4 2 5 3	5 2 4 3			
	δ	1 4 2 3	2 4 1 3	3 4 1 2	4 3 1 2	5 3 1 2			
		1 4 2 5	2 4 1 5	3 4 1 5	4 3 1 5	5 3 1 4			
		1 4 3 2	2 4 3 1	3 4 2 1	4 3 2 1	5 3 2 1			
		1 4 3 5	2 4 3 5	3 4 2 5	4 3 2 5	5 3 2 4			
		1 4 5 2	2 4 5 1	3 4 5 1	4 3 5 1	5 3 4 1			
		1 4 5 3	2 4 5 3	3 4 5 2	4 3 5 2	5 3 4 2			
	ε	1 5 2 3	2 5 1 3	3 5 1 2	4 5 1 2	5 4 1 2			
		1 5 2 4	2 5 1 4	3 5 1 4	4 5 1 3	5 4 1 3			
		1 5 3 2	2 5 3 1	3 5 2 1	4 5 2 1	5 4 2 1			
		1 5 3 4	2 5 3 4	3 5 2 4	4 5 2 3	5 4 2 3			
		1 5 4 2	2 5 4 1	3 5 4 1	4 5 3 1	5 4 3 1			
		1 5 4 3	2 5 4 3	3 5 4 2	4 5 3 2	5 4 3 2			

α	1 2 3 4 5	2 1 3 4 5	3 1 2 4 5	4 1 2 3 5	5 1 2 3 4		
	1 2 3 5 4	2 1 3 5 4	3 1 2 5 4	4 1 2 5 3	5 1 2 4 3		
	1 2 4 3 5	2 1 4 3 5	3 1 4 2 5	4 1 3 2 5	5 1 3 2 4		
	1 2 4 5 3	2 1 4 5 3	3 1 4 5 2	4 1 3 5 2	5 1 3 4 2		
	1 2 5 3 4	2 1 5 3 4	3 1 5 2 4	4 1 5 2 3	5 1 4 2 3		
	1 2 5 4 3	2 1 5 4 3	3 1 5 4 2	4 1 5 3 2	5 1 4 3 2		
β	1 3 2 4 5	2 3 1 4 5	3 2 1 4 5	4 2 1 3 5	5 2 1 3 4		
	1 3 2 5 4	2 3 1 5 4	3 2 1 5 4	4 2 1 5 3	5 2 1 4 3		
	1 3 4 2 5	2 3 4 1 5	3 2 4 1 5	4 2 3 1 5	5 2 3 1 4		
	1 3 4 5 2	2 3 4 5 1	3 2 4 5 1	4 2 3 5 1	5 2 3 4 1		
	1 3 5 2 4	2 3 5 1 4	3 2 5 1 4	4 2 5 1 3	5 2 4 1 3		
	1 3 5 4 2	2 3 5 4 1	3 2 5 4 1	4 2 5 3 1	5 2 4 3 1		
γ	1 4 2 3 5	2 4 1 3 5	3 4 1 2 5	4 3 1 2 5	5 3 1 2 4		
	1 4 2 5 3	2 4 1 5 3	3 4 1 5 2	4 3 1 5 2	5 3 1 4 2		
	1 4 3 2 5	2 4 3 1 5	3 4 2 1 5	4 3 2 1 5	5 3 2 1 4		
	1 4 3 5 2	2 4 3 5 1	3 4 2 5 1	4 3 2 5 1	5 3 2 4 1		
	1 4 5 2 3	2 4 5 1 3	3 4 5 1 2	4 3 5 1 2	5 3 4 1 2		
	1 4 5 3 2	2 4 5 3 1	3 4 5 2 1	4 3 5 2 1	5 3 4 2 1		
δ	1 5 2 3 4	2 5 1 3 4	3 5 1 2 4	4 5 1 2 3	5 4 1 2 3		
	1 5 2 4 3	2 5 1 4 3	3 5 1 4 2	4 5 1 3 2	5 4 1 3 2		
	1 5 3 2 4	2 5 3 1 4	3 5 2 1 4	4 5 2 1 3	5 4 2 1 3		
	1 5 3 4 2	2 5 3 4 1	3 5 2 4 1	4 5 2 3 1	5 4 2 3 1		
	1 5 4 2 3	2 5 4 1 3	3 5 4 1 2	4 5 3 1 2	5 4 3 1 2		
	1 5 4 3 2	2 5 4 3 1	3 5 4 2 1	4 5 3 2 1	5 4 3 2 1		

ΟΔΗΓΙΕΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΥΠΟΨΗΦΙΟΥΣ ΧΡΗΣΤΕΣ ΤΟΥ ΠΙΝΑΚΑ

Οδηγία 1η: Ο υποψήφιος χρήστης του πίνακα θα πρέπει να διακόψει την ανάγνωση του κειμένου στο τέλος αυτής της οδηγίας και να επιχειρήσει να μελετήσει τον πίνακα χωρίς να υποβοηθηθεί από τις επεξηγήσεις που περιέχονται στην επόμενη οδηγία, προσπαθώντας όχι απαραίτητα να κατανοήσει αλλά να διστάσει τη λογική με βάση την οποία οικοδομηθηκε ο πίνακας και μόνο όταν αντιληφθεί πως έχει αγγίσει τα όρια των δυνατοτήτων του όσο αφορά την κατανόηση της λογικής που λανθάνει στη σύνταξη του πίνακα, τότε να συνεχίσει την ανάγνωση των όσων ακολουθούν.

Οδηγία 2η: Αν ο υποψήφιος χρήστης του πίνακα έχει ακολουθήσει πιστά την πρώτη οδηγία, θα πρέπει στη συνέχεια να διαβάσει προσεκτικά τις επεξηγήσεις και διευκρινίσεις, που περιέχονται στην «Περιγραφή του Πίνακα», επιβεβαιώνοντας ή διαψεύδοντας τις εντυπώσεις ή και τα συμπεράσματα που σχημάτισε από τη μελέτη μόνο του πίνακα.

Περιγραφή του Πίνακα

α) Περιγραφή του σκελετού

Ο πίνακας (στην αυθεντική του μορφή) υποδιαιρείται κάθετα σε 2 μεγάλες στήλες (A και B) και οριζόντια σε 5 ζώνες (I, II, III, IV και V) [η πρώτη από τα αριστερά στηλη και η πρώτη από τα επάνω ζώνη δεν περιλαμβάνονται στην περιγραφή, ως μη λειτουργικά στοιχεία του πίνακα] που διακρίνονται η μια από την άλλη αντίστοιχα με την ύπαρξη 2 γραμμών παράλληλων χωριζομένων από ένα μικρό διάστημα ανάμεσά τους. Η στήλη A υποδιαιρείται σε 5 (μικρότερες) στήλες (α, β, γ, δ και ε) και η στήλη B σε 3 (α, β και γ), που διακρίνονται η μια από την άλλη με την ύπαρξη μιας κάθετης γραμμής, ενώ οι ζώνες III, IV και V υποδιαιρούνται σε 4 μικρότερες (α,β,γ,και δ, αντίστοιχα) η κάθε μια, που διακρίνονται η μια από την άλλη με την ύπαρξη μιας οριζόντιας γραμμής που περιορίζεται στα όρια της στήλης A. Οι (υπο) ζώνες α, β, γ και δ των ζωνών IV και V αντίστοιχα υποδιαιρούνται τέλος, σε 3 μικρότερες, που διακρίνονται η μια από την άλλη με την ύπαρξη μιας μικρής οριζόντιας γραμμής που δεν τέμνει καμιά κάθετη γραμμή.

β) Περιγραφή και επεξήγηση του περιεχομένου

Η στήλη A περιέχει όλους τους συνδυασμούς των δακτύλων (χωρίς επανάληψη του ίδιου δακτύλου σε κάθε συνδυασμό), που αποτελούν τη βάση των ασκήσεων που θα προκύψουν από τον πίνακα. Τα 5 δάκτυλα συμβολίζονται με τους αριθμούς 1(αντίχειρας), 2(δείκτης), 3(μέσος), 4(παράμεσος) και 5(μικρός). Οι (υπο) στήλες Aα, Aβ, Aγ, Aδ και Aε περιέχουν όλους τους συνδυασμούς του 1ου, 2ου, 3ου, 4ου, και 5ου δακτύλου αντίστοιχα με τα υπόλοιπα δάκτυλα, γι' αυτό και ο πρώτος αριθμός όλων των συνδυασμών στις (υπο)στήλες Aα, Aβ, Aγ, Aδ και Aε είναι το 1,2,3,4 και 5 αντίστοιχα. Η στήλη B περιέχει όλους τους τύπους ή κλειδιά, τους οποίους εφαρμόζοντας στους αντίστοιχους συνδυασμούς προκύπτουν οι ασκήσεις. Η (υπο)στήλη Βα περιέχει τους τύπους ή κλειδιά εκείνους από τους οποίους θα προκύψουν ασκήσεις που θ' απαιτούν από ένα ορισμένο αριθμό δακτύλων να βρεθούν σε μια ενεργητική κατάσταση δηλαδή σε μια κατάσταση, όπου οι μύες που συνδέονται με το ή τα δάκτυλα θα είναι ενεργοποιημένοι κι αυτό συμβαίνει όταν το ή τα δάκτυλα πραγματοποιούν μια μετατόπιση από τη φυσική τους θέση, όταν κινούνται. Και επειδή η πιο φυσική κίνηση ενός δακτύλου είναι αυτή που σχηματίζει περίπου κάθετη γωνία με το αντίστοιχο μετακάρπιο οστό, είναι η περισσότερο χρησιμοποιούμενη κι όταν γίνεται αναφορά για δάκτυλο ή δάκτυλα σε ενεργητική κατάσταση αυτή η προς τα κάτω κίνηση υπονοείται. Τα ή το δάκτυλα, που βρίσκονται σ' αυτή την κατάσταση συμβολίζονται με ένα ή περισσότερα στίγματα, ενώ τα μη βρισκόμενα σ' αυτή την κατάσταση συμβολίζονται με μικρούς κύκλους. (Προσοχή! Το σύνολο των 5 συμβόλων, στιγμών ή και κύκλων, συμβολίζει τα 5 δάκτυλα, όχι όμως και τη διαδοχή τους· αυτή προκύπτει από την εφαρμογή του εκάστοτε συνδυασμού για κάθε τύπο). Η (υπο) στήλη Ββ περιέχει τους τύπους ή κλειδιά εκείνους από τους οποίους θα προκύψουν ασκήσεις που θ' απαιτούν από 2 τουλάχιστον δάκτυλα να βρεθούν ταυτόχρονα σε

μια ενεργητική κατάσταση (να εκτελούν ταυτόχρονα την ίδια προς τα κάτω κίνηση) γι' αυτό συμβολίζονται με μια καμπύλη πάνω από τα στίγματα.

Αν η απόληξη μιας καμπύλης σ' ένα στίγμα συμπίπτει μ' αυτή μιας άλλης καμπύλης, τότε όλα τα δάκτυλα που δέχονται τις απολήξεις τέτοιων συνεχόμενων καμπυλών εκτελούν ταυτόχρονα την ίδια κίνηση. Αν τέλος υπάρχουν καμπύλες διαδοχικές που όμως η απόληξη της μιας δε συμπίπτει μ' αυτή μιας άλλης (στο ίδιο στίγμα) τότε τα δάκτυλα που συμβολίζονται με τα περιεχόμενα στην πρώτη καμπύλη στίγματα εκτελούν ταυτόχρονα την ίδια κίνηση και στη συνέχεια το ίδιο συμβαίνει με τα δάκτυλα που συμβολίζονται με τα περιεχόμενα στη δεύτερη καμπύλη στίγματα.

Η (υπο)στήλη Βγ περιέχει τους τυπούς ή κλειδιά εκείνους από τους οποίους θα προκύψουν ασκήσεις που θ' απαιτούν επιπλέον από ένα τουλάχιστον δάκτυλο να βρεθεί πριν την έναρξη της άσκησης σε μια ενεργητική κατάσταση, την οποία θα διατηρήσει σε όλη τη διάρκεια της άσκησης (θα εκτελέσει πριν από την άσκηση την προς τα κάτω κίνηση και θα παραμείνει στη θέση αυτή, ανεξάρτητα από τις κινήσεις των υπόλοιπων δακτύλων, μέχρι το τέλος της άσκησης).

Η ζώνη I περιέχει ασκήσεις (συνολικά 5) για 1 δάκτυλο, που εξ ορισμού δε θα πρέπει να περιέχονται στον πίνακα (αφού δε γίνεται να σχηματιστεί συνδυασμός, αντιμετωπίζεται όμως ως μηδενική βάση και στην πράξη οι ασκήσεις που προκύπτουν από αυτή είναι πολύ χρήσιμες. Στη ζώνη αυτή υπάρχει ένας μόνο τύπος (IB) που δηλώνει με την ύπαρξη ενός μόνο στίγματος τον αριθμό των δακτύλων που χρησιμοποιούνται. Από τη ζώνη II αρχίζει ουσιαστικά το καθ' εαυτό μέρος του πίνακα. Εδώ περιέχονται οι συνδυασμοί και οι τύποι από τους οποίους θα προκύψουν ασκήσεις για 2 δάκτυλα (μιλώντας για ασκήσεις για 1, 2, 3, 4, 5 δάκτυλα εννοούμε ασκήσεις, όπου 1, 2, 3, 4 ή 5 δάκτυλα αντίστοιχα βρίσκονται σε μια ενεργητική κατάσταση). Το σύνολο των συνδυασμών εδώ είναι $(4 \times 5) = 20$ και ο αριθμός των τύπων που θα εφαρμοστούν 3 (ένας τύπος σε κάθε υποστήλη του Β' όπου 2 στίγματα υπάρχουν). Η ζώνη III περιέχει όλους τους συνδυασμούς για 3 δάκτυλα, συνολικά $(12 \times 5) = 60$, και τους τύπους που θα εφαρμοστούν στους συνδυασμούς αυτούς ($1III B\alpha + 2 III B\beta + 3III B\gamma = 6$), όπου υπάρχουν 3 στίγματα. Η ζώνη III μέσα στα όρια της στήλης Α υποδιαιρείται σε 4 υποζώνες (α,β,γ και δ) Ο δεύτερος αριθμός κάθε συνδυασμού στα όρια μιας υποζώνης και μιας υποστήλης είναι ο ίδιος. Η ζώνη IV περιέχει όλους τους συνδυασμούς, συνολικά $(24 \times 5) = 120$ και τους τύπους που έχουν 4 στίγματα που θα εφαρμοστούν στους συνδυασμούς αυτούς (συνολικά $1IV B\alpha + 4IV B\beta + 6IV B\gamma = 11$) προκύπτοντας έτσι οι ασκήσεις για 4 δάκτυλα. Η ζώνη IV μέσα στα όρια της στήλης Α υποδιαιρείται σε 4 υποζώνες (α,β,γ και δ) όπου ο δεύτερος αριθμός κάθε συνδυασμού στα όρια μιας υποζώνης και μιας υποστήλης είναι ο ίδιος. Κάθε υποζώνη (α,β,γ και δ) υποδιαιρείται σε 3 μικρότερες που διακρίνονται από την ύπαρξη μιας μικρής γραμμής (οριζόντια), όπου ο τρίτος αριθμός κάθε συνδυασμού στα όρια μιας μικρότερης υποζώνης και μιας υποστήλης είναι ο ίδιος. Η ζώνη V περιέχει όλους τους συνδυασμούς, συνολικά $(24 \times 5) = 120$, και τους τύπους (έχουν 5 στίγματα) που εφαρμόζοντάς τους κανείς στους

αντίστοιχους συνδυασμούς προκύπτουν οι ασκήσεις για 5 δάκτυλα. Ο αριθμός των τύπων είναι ($1VB\alpha + 6VB\beta + 11VB\gamma = 18$). Η υποδιαίρεση της ζώνης V μέσα στα όρια της στήλης A είναι η ίδια με την αντίστοιχη της ζώνης IV.

Οδηγία 3η: Αν ο υποψήφιος χρήστης του πίνακα μελέτησε τα όσα περιέχονται στην προηγούμενη οδηγία, θα πρέπει να κατανόησε, σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό, τη λογική με βάση την οποία ανοικοδομήθηκε ο πίνακας. Αφού γνωρίζει πια πως είναι δομημένος ο πίνακας θα πρέπει να τον απομνημονεύσει, γιατί δεν μπορεί κανείς να χρησιμοποιήσει κάτι κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο αν δεν το έχει κάνει ολοκληρωτικά δικό του.

Οδηγία 4η: Αφού ο υποψήφιος χρήστης του πίνακα τον έχει απομνημονεύσει θα μπορούσε να τον επανακατασκευάσει ολικά ή μερικά. Έτσι θα ελέγξει αν πράγματι τον έχει κατακτήσει.

Οδηγία 5η: Από το σημείο αυτό παύει να είναι υποψήφιος και γίνεται πραγματικά χρήστης του πίνακα. Οι ασκήσεις, όπως ήδη ειπώθηκε, προκύπτουν από την ένωση κάθε τύπου της στήλης B με κάθε συνδυασμό της στήλης A με την προϋπόθεση ότι ανήκουν στην ίδια ζώνη. Ο χρήστης θα πρέπει να εξασκηθεί διαδοχικά και συστηματικά στις ασκήσεις της ζώνης, I, II, III, IV, και V. Κάθε άσκηση μιας προηγούμενης ζώνης περιέχεται αυτούσια ή παραλλαγμένη σε κάθε άσκηση μιας επομένης αλλά θα πρέπει ο χρήστης να ξεκινήσει από τις ασκήσεις για το μικρότερο αριθμό δακτύλων, γιατί αυτές θα μπορεί καλύτερα να τις εφαρμόζει στην αρχή.

Οδηγία 6η. Η εξάσκηση μπορεί να γίνει οπουδήποτε. Η ύπαρξη μιας επιφάνειας ή ενός πληκτρολογίου δεν είναι αναγκαία, τουλάχιστον στην αρχή. Αν όμως χρησιμοποιηθεί μια άκαμπτη επιφάνεια και οι άκρες των δακτύλων εφάπτονται αυτής, τότε τα δάκτυλα μπορούν να κινηθούν προς τα πάνω.

Οδηγία 7η. Η θέση του χεριού και ιδιαίτερα του καρπού και των δακτύλων θα πρέπει να είναι όσο το δυνατό πιο φυσική, όπως αυτή που χρησιμοποιείται από τους εκτελεστές πληκτροφόρων οργάνων.

Οδηγία 8η. Δεν υπάρχει τέλος στην εξάσκηση, στην εργασία, στο μόχθο· υπάρχει τέλος στην αδράνεια.